

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ В УМОВАХ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВНЗ

Теоретичні дослідження процесу формування національної ідентичності (М.Баретт, Т.Воропаєва, Г.Солдатова, О.Шевченко, Р.Попов та ін.) дозволили виділити в її структурі три основних компонента: когнітивний, афективний (емоційно-оціночний) та конативний (поведінковий).

Когнітивна складова національної ідентичності визначається за такими показниками:

- ступінь вираженості етноніма або самоназви, значимість та актуальність для особистості її національної ідентичності ;

- цілісність знань про націю, її історію, культуру;

- усвідомлення об'єднуючої основи нації.

До складу показників, які характеризують афективний компонент національної ідентичності ми віднесли:

- почуття приналежності до нації;

- позитивне, ціннісне ставлення до членства в своїй національній групі, рівень національної гордості та гідності, які проявляє індивід у відношенні до національної спільноти, національних цінностей та національної моралі;

- солідарність зі своєю нацією, національну самоповагу;

- позитивне ставлення до інших етнічних груп, відчуття інтегрованої спільноти.

Конативний (діяльнісний) компонент характеризується:

- проявом особистості як члена етнічної групи : використання рідної мови, включеність в національну культуру, в соціальне життя національної спільноти;

- проявом особистості як громадянина України, використання державної мови в спілкуванні, включеність в суспільне життя.

Дослідження особливостей становлення національної ідентичності студентів-дизайнерів показало, що ефективність цього процесу підвищується якщо в освітньому середовищі вищого навчального закладу реалізуються наступні організаційно-педагогічні умови:

▪ акцентуація національного компонента в змісті професійної підготовки та творчій професійній діяльності студента-дизайнера;

▪ творче освітнє середовище, що забезпечує інтеграцію та зорієнтованість навчально-виховного процесу на творчу діяльність та позитивну пізнавальну мотивацію;

▪ стимулювання особистісних, національно налаштованих стратегій поведінки особистості, усвідомлення їх значущості у професійній діяльності шляхом цілеспрямованого педагогічного впливу;

▪ формування мотивації до використання національних надбань в процесі навчальної, професійної та творчої діяльності

Базуючись на наукових положеннях особистісно-діялісного підходу (О.Г.Асмолов, О.М.Леонтьєв, С.Д.Максименко, С.Л.Рубінштейн), вченні про діалектичний взаємозв'язок об'єктивних та суб'єктивних чинників становлення особистості (Б.Г.Ананьєв, О.Ф.Бондаренко, Л.І.Божович, М.Й.Боришевський, Л.С.Виготський, О.В.Запорожець, С.Д.Максименко), підтримуючи думку І.Д.Бєха, що реальний прояв свідомості особистості відображається в його поведінці і вчинках [1;с.9-21], робимо висновок, що психолого-педагогічний вплив на формування національної ідентичності буде ефективним за умови залучення студентів до різноманітних видів національно спрямованої позанавчальної творчої діяльності, продукти якої дозволять оцінити її когнітивну складову.

Побудована модель формування національної ідентичності майбутніх дизайнерів забезпечила вплив на емоції та почуття майбутніх дизайнерів художніми засобами, проведенням майстер-класів, виставок, запрошенням художників – членів Спілки художників України та ін., організацією та проведенням спецкурсу «Україністика», залученням студентів до роботи у творчому об'єднанні «Дизайн-пропозиція», набуттям знань про національну ідею, національні цінності, отриманням національної компетентності як складової професійної компетентності, створенням збірок авторських робіт студентів (порт-фоліо), активною взаємодією з різноманітними громадськими об'єднаннями, соціальними організаціями, що створює додаткові можливості для навчання, умови для вільної комунікації в групі, на факультеті між викладачами та студентами.

Результатом такого впливу стало підвищення рівня сформованості національної ідентичності у переважної більшості студентів, що підтверджується нашими дослідженнями.

Експериментальне дослідження показало, що запропонована система педагогічних умов не лише ефективно впливає на рівень національної ідентичності, а й підвищує рівень професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бєх І.Д. Категорія „ставлення” в контексті розвитку образу „Я” //Педагогіка і психологія, 1997-№3.
2. Попов Р.С. Формирование национально-культурной идентичности личности подростка в условиях самостоятельного творческого коллектива: на материалах коллектива бального танца: Дис.канд.пед.наук./ Р.С.Попов.-СПб., 2007. - 206 с.
3. Солдатова Г.У. Психология межэтнической напряженности./ Г.У. Солдатова.- М.:Смысл,1998.- 386 с.
4. Стефаненко, Т. Г.Этнопсихология: практикум: Учебное пособие для студентов вузов / Т. Г. Стефаненко. — М: Аспект Пресс, 2006.— 208 с.